

KAVTOPOK

11 LIST PRO KULTURU A ŽIVOT Z VÍRY

ROČNÍK IX • V PRAZE DNE 2. ČERVNA 1946 • CENA Kčs 1.50

První večer zas doma „Budete mi svědky“

Alexander Heidler

(K 28. květnu a k nastávající nové volbě.)

První večer doma! Unaven, umdlen — ale doma. Neotím skoro únavy těla, naopak, je mi svěže, jak po jarním procitnutí. Projel jsem půl království, historickými městy, naposed ulicemi města všech měst našich, davy lidí přeplněnými. Jásaly nám vsi, mému velikému Učíteli a snad i mně; nevím. Zač také? Má zásluha v mých očích není zásluhou: byl jsem povinen tak činit a nemohl jsem jinak.

Otvírám pro sebe komůrku svého srdce a přisně ji zkoumám: je čistá a skromná jako vždycky. Nikde není potřeba bít, nikde smýčít; v žádném koutku jejím není nejmenších vláken pavučin, jež by cosi měla zakrýt, zapomením. Nic jsem si neodpouštěl, nic neslevoval, stále se hlídám v svém konání, vůle má kdykoliv byla na stráž; sám sobě smím snad bez ostychu říci: bojoval jsem dobrý boj a eč byly tvé síly.

Stíne mého otce, jenž ses lopotil v podruží chaloupky, oče s rukama tvrdými, mozoly posetými — kdybys snil, že dědic tvého jména bytaje na Hradě českých králů jako ředitel osudu milionů svobodných Čechů! Diplomatičké salony a skvělé společnosti velikých měst nedaly ve mně vzkličít marnivostí: ani pro tuto vrcholnou počtu nejsem marniv. To je skutečnost, která jen znovu nasmírně zavazuje k odpovědnosti: vzal jsem opravdu odměnu vyšší, než bylo slušno, vzal jsem ji jako veliký závazek a vydám jednou počet z hospodářství svého.

Edvard Beneš: Črta po návratu domů dne 24. září 1919.

Tak je po volbách

Výsledky voleb, pokud se na ně díváme se stanoviska katolického, jistě nejsou důvodem k nějakému nařikání — což ostatně věřící katolíci by neměli dělat nikdy — ale rovněž ne k pohodlnému složení rukou do klína.

Potvrdily znovu, že katolicismus je pramálo v krvi našich spolubčanů, že katolický způsob myšlení a jeho zájmy nepadají příliš na váhu při rozhodování o veřejných otázkách. Jen nová povinná práce, šedivá, nevzhledná, výchovná práce zde může něco změnit. Manifesty a hesla, vyvolávání starých frází o »záruční většince«, o »náboženském založení našeho lidu« jsou klamáním sebe sama.

S hlediska katolického je zajímavý úspěch demokratické strany na Slovensku. Je to úspěch katolických Slováků, kteří tím dokázali, že umějí šikovně manévrovat. Před nemožna měsícem měli ještě demokratické »luterány« velmi v žaludku, nevěděli, co mají začít, na kterou kartu vsadit, až najednou přišly volby a oni se stali zase vzácným předmětem pozornosti a úslužnosti. Na druhé straně pro ně vymysleli bílé listky, na druhé straně všechny strany i s komunisty (kromě snad strany práce) se zapřísahaly, že jsou proti jakémukoli znevažování náboženství, demokracie se bill — alespoň na volebních plakátech a novinových provoláních — za církevní školy, a tím se stali velkou slovenskou stranou. Aby obraz byl realistický, třeba si domyslet, že při tom nerozhodovalo pouze nadšení pro demokracii a náboženství. Slovenské komunisty stihl osud vládnoucí strany, která nikdy nemůže všechny uspokojit. Rozdávát neměla skoro co, to už udělala před ní vláda Tisova, teď se musí, nebo by se alespoň mělo spíše vracet.

Tento úspěch ze Slovenska bude asi svádět některé naše katolíky české k úvahám, že opo- sice se vlastně vyplácí víc než loyality. »Musíme si také dupnout!« řekne si možná někdo. Ale byl by to omyl. U nás je docela jiná situace a docela jiné poměry. Na Slovensku je autonomie, samostatnost, spojená s knězem Hlinkou, s katolicismem. Není to sice spojení nezměnitelné, ale skutečnost je taková. U nás nemáme nic takového, a vlastní náboženské přesvědčení je u většiny slabé, většinou katolická je úplně jedno, budou-li na př. církevní školy u nás nebo ne. Nežiskali bychom tedy nic pro náboženství opo- sice. Bude to vždy hlavní zásluhou Šrámko- vou, že nikdy opo- sice nedělal, a právem proto o něm před volbami napsali dokonce protivníci, že je to muž, jehož smysl pro sociální realitu a pro politickou skutečnost vůbec je obdivuhodný. Vše, co získal, získal poctivou trpělivou spolu- prací. Jeho strana by byla asi škála více, kdyby

Vynoříme se na chvíli z pozemského ví- ření a zaposlouchejme se do nádherných melodií liturgie těchto dní. Po čtyřiceti podivuhodných dnech vzkříšeného života na zemi se Ježíš vrací k Otci — král všeho- míra po jeho pravici. Ale neopouští své věrné jako sirotky. Sesílá jim Otcem slí- beného Ducha pravdy. Dříve jim však oznamuje, čím se mají stát v plamenech tohoto Ducha. Cestou na horu nanebe- vstoupení jim říká: *Budete mi svědky.* (Skutky apoštolské 1, 8.)

Tato slova měla svůj plný význam pře- devším pro ty, kterým byla řečena, pro očitě svědky jeho učení, jeho zázraků, jeho vzkříšení. Oni měli svědčít svým kázáním a pak i svými spisy o tom, co viděli, co slyšeli, čeho se rukama dotýkali, a měli to všechno spečetit svou krví.

Ale i další generace křesťanů se plným právem cítily svědky Kristovými. Upro- střed pohanského světa, který ještě nic nevěděl o úžasných událostech, které se staly na této zemi, svědčili o tom, co při- jaly od apoštolů a od jejich přímých žáků. Každý křesťan se cítil povolán k apošto- látu, přistavní nosič mezi přistavními no- siči, voják na provinciálních dálnicích mezi vojáky a kolonisty, dáma římských salonů mezi svými přítelkyněmi a otro- kyněmi, filosof v bizardním plášti mezi filozofy a studenty... Svědčili slovem a písmem, pokud to bylo možno. Leckdy však museli mlčet a tu svědčil jejich po- divuhodný životní styl, jejich nepochopi- telná mravní úroveň. Nakonec velmi často svědčila jejich krev, prolitá za pravdu. Každý soudný člověk si musí dříve nebo později položit otázku: »Odkud berou sílu k takovému životu a k takové smrti? O jaké důkazy se musí opírat jejich pře- svědčení, když jsou pro ně schopni tako- vých obětí!« — Proto nás nepřekvapí, že řecké slovo *martyr*, které my překládáme *mučedník*, znamená původně prostě *s v ě d e k*.

Mezi bezpečně původními zlomky staro- křesťanské literatury z II. století se nám zachoval — formou i obsahem překrásný — *List k Diogenétovi*, o jehož autoru a adre- sátu jinak nic bližšího nevíme. Je to do- klad, pro nás dnes neobyčejně poučný, ja- kým způsobem plnili starí křesťané svůj úkol svědků Kristových uprostřed pohan- ského světa. Zamysleme se alespoň nad některými odstavci:

»Křesťané se neliší od ostatních lidí ani zemí; ani řečí, ani společenským chová- ním. Nikde nebydlí ve vlastních městech, neuzivají nějakého zvláštního nářečí, ne- mají žádných výstředních způsobů. Bydli v městech řeckých i barbarských, kam kterého osud postavil, a řídí se místními zvyky v oblékání, v stravě i v ostatním

občanském životě. Ale ve svém mravním životě projevují podivuhodnou a podle všeobecného soudu takřka neuvěřitelnou úroveň. Bydlí ve vlastních domovech, ale jako cizinci. Ve všem se podobají usedlým občanům a přece snášejí všechna utrpení jako lidé bez domova. Všechna cizina je jim domovem a každý domov cizinou.

Jsou v těle, ale nežijí podle těla. Na zemi přebývají, ale v nebi mají domov. Vše- chny milují, a všemi jsou pronásledováni. Neví se o nich, a přece jsou odsuzováni. Jsou chudáky, a obohacují mnohé. O vše- chno mají nouzi a přece všim oplývají. Jsou tupeni, a v potupách docházejí slávy. Jsou tuklináni, a žehnají. Židé proti nim štvou jako proti cizákům. Řekové je pro- následují. Ale příčinu své nenávisti jejich odpurci udati nedovedou.

Prostě: co je v těle duše, to jsou ve světě křesťané. Duše působí ve všech údech těla, křesťané ve všech městech světa. Duše sídlí v těle, ale není z těla: křesťané pře- bývají ve světě, ale nejsou ze světa. Ne- viditelná duše je spjata s viditelným tě- lem: křesťany je sice vidět na světě, ale neviditelný zůstává jejich vztah k Bohu. Duše je sice uzavřena v těle, ale ovládá je: křesťané jsou na světě jako ve vězení a přece oni oživují svět. Nesmrtelná duše přebývá ve smrtelném stánku: křesťané putují pomíjejícností, očekávající nepomí- jejcnost v nebesích. Duše se zdokonaluje odřikáním v jídle a v pití: křesťané, jsou-li sužováni, denně rostou počtem. — Na ta- kovou hřídku je postavil Bůh, s kteréž jim není dovolen útek.«

Později, když toto svědectví zvítězilo a evropský svět se stal jaksi oficiálně křes- ťanským, ustoupilo značně do pozadí vě- domí, že každý křesťan, nejen kněz a řeholník, má být slovem i příkladem svěd- kým Kristovým. Ale dnes, kdy snad právě proto žijeme zase uprostřed světa pohan- ského, se naše situace opět velmi podobá postavení oněch starověkých křesťanů, o nichž mluví List k Diogenétovi. Jde jen o to, abychom také my dovedli jako oni svým slovem a hlavně příkladem své mravní úrovně, ba, bude-li třeba, i svou krví: *vydávati svědectví*; abychom zase dovedli být *martyry* Kristovými. Upro- střed hmotářského moderního světa se každý z nás musí naučit základní myšlen- ce uvedeného listu: *Být jedním z nich — a nebýt jedním z nich*. Být vpravdě moder- ním člověkem ve všem dobrém, ale pře- kvapit svět opravdovostí svého nadšeného úsilí o mravní dokonalost. To dokážeme jen v nových plamenech Ducha Svatého. Ale Církev nezpívá nadarmo v těchto dnech: *Sešli Ducha svého, a stvoření bu- dou — stvoření budou noví svědkové Kris- tovi — a obnovíš tvářnost země.*

líka při volbách, docela prostých vět, složených většinou ještě ze slov papežových, a když sháním na nejvyšších místech státních dobrozdání, zda to smím na kazatelně přečíst, zda to nebude křesťané, pak to vypadá, že jsem chabě pronikout Paylovými slovy: »Pro Christo legatione fun- gimus« — »Na místě Kristově mluvíme« — pak ale nemohu doufat, že nadchnu lidi a že je strh- nu za sebou.

V této nové etapě se tedy musíme dát do nové práce. Doufáme, že se bude volněji dýchat, že vily v kulturním životě, ať už je to v rozhlase nebo v časopisevství nebo jinde, bude demokra- tičtější rozdělen. Bude-li to lehčí, řekneme Zaplať Pán Bůh — ne-li, budeme pracovat stejně, proto- že dnes i zítra, před volbami jako po volbách, máme jedinou cestu a jediný cíl: Toho, jenž je Cesta, Pravda a Život. ak.

Rozšířená atlantická charita

Svoboda od zotročení reholního.

Organizování řeholních ošetrovatelk v rámci ROH.

Výklad všech právních všech národů je ten, že řeholní ošetrovatelka není člověk, není vládky své vůle, ale že je moderní otrokyní své vůle i těla a proto má ROH na prvním místě programu bod, že bude všemi prostředky bojovat proti starému autoritativnímu zákonu, vykořisťování člověka člověkem a hlavně proti nucenému a dobrovolnému otroctví ducha i těla, což de facto jest.

Nový řád sociální a právní je na postupu, který nikdo nezastaví a který zvrátí nymější strukturu našeho světa a zásáhne pronikavě do všech vrstev našeho dění. A je fakt, že zasáhne i do řádů a kongregací řeholních, a to tím, že jejich životaschopnost postaví před zásadní rozhodnutí. Buď se podřídí strukturě nových sociálních řádů, nebo je úplně vyřadí ze života celého společenství a odsoudí se tak k rychlé likvidaci a zániku. Nymější sociální řád nepotřebuje milosrdenství, dary, ale poctivou a charakterní práci každého člena našeho národa a nedovolí žádné výjimce obočení ve skrytém zotročení. V našem životě bude plná svoboda, rovnost a bratrství, které jsou základními kameny k dovršení šťastného a spokojeného života.

Musíme jít cestou k dosažení tohoto sociálního pořádku přímo, ale také s použitím všeho diplomatického umění, abychom radikálním řešením neucínila takové hospodářské škody, které se nesmí nyní učiniti, a to znamená, dosáhneme svého vytčeného cíle, ale hladiina spolupráce ve zdravotních ústavech nebude rozbourána. Dosáhneme to tím, že se bude kategoricky trvat na stanovisku zrušení smlouvy s kongregacemi a uzavření smlouvy s každou jednotlivou řádovou ošetrovatelkou, kterou postavíme na stejné rovnocenné místo s každým pracujícím členem ústavu.

Bude to veliký boj, který ale musíme vyhrát a vyhrájeme. V našem národě nesmí být a ne- bude otroků ducha nebo těla, nucených nebo dobrovolných a také nebude u nás lidí, kteří pracovat nebudou. Kdo pracovat nebude a kdo se novému sociálnímu řádu nepodřídí, ten v našem národě nebude a být nesmí, nebo iakákoliv vý- jimka byla by počátkem vlády tmy a otroctví. Toto je ovšem práce příštího vedení ROH a vlády naší republiky, které již budou mít možnost vydáním nařízení nebo zákona toto realizovati v době co nejdříve, a to ihned.

Za krajský odbor zaměstnanců ve zdravotní službě, Olomouc.

Alois Šponar, jednatel. Josef Hradil, místopředseda.

Tento »ideový plán« mluví ovšem pouze za jeden kraj, za Olomouc, sotva bychom se však myšlili, kdybychom řekli, že se v něm odráží smýšlení mnoha a mnoha podobných předbojníků svobody. Odedávna jim byla dobrovolná posluš- nost katolických řeholníků něčím tak nepřijem- ným jako červený hadr krocanovi. A přesto byli vždycky lidé, kteří si tvrdohlavě myšlili, že svou svobodu nejnadherněji a nejlhodněji projeví tím, že se podrobí z lásky ke Kristu Pánu dobro- volné poslušnosti.

Nebudeme se s pány hádat, doufáme však, že některá ta řeholní ošetrovatelka, která není člo- věk, ale moderní otrokyní své vůle i těla (pání chtějí asi říci, že její vůle i tělo je zotročeno), nebo některá jiná řeholnice nám sama trochu vy- líčí, jak se v onom otroctví cítí a zda opravdu touží po tom, aby jí ROH osvobodilo. Red.

Moderní bludy

Kardinál Sallège, jehož projevy jsme již ně- kolikrát citovali, trpí jakousi vadou řeči, násled- kem které nemůže takřka srozumitelně mluvit. Přes to je dnes největším »učitelem církve« ve Francii. Svě řečí obyčejně píše a nějaký jeho kněžský průvodce je předčítá. Tímto způsobem odpovídá na všechny problémy a otázky, které právě dnes se katolíku, katolíku především fran- couzskému, ale více méně každému katolíku, derou na mysl. Přinášíme několik vět z řeči, kterou pronesl před několika dny v Římě, kde mu sv. Otec zvlášť odevzdal kardinálský klo- bouk, který jinak měl dostat společně s ostat- ními kardinály při známých slavnostech v únoru tohoto roku.

»Ve Francii se dnes setkáváme s dvojím způ- sobem anti-theismu (protibozství), s komunismem a s existencialismem. Komunismus se proha- šuje za učení o spravedlnosti. Je bohužel pravda, že příčiny, které vedly k jeho vzniku, dosud nezmizely. Katolíci v tom mají svou velkou zodpovědnost. Mnozí z nich zavřeli uši učení sv. Stolice, zavřeli oči před vyhlídkami do budou- cnosti. Jsou z části zodpovědní za to, že dělnické masy ztratily svou křesťanskou víru. Je úkolem katolické Akce proniknout tyto vzpírající se vrstvy křesťanským duchem.

Komunismus předpokládá úkon víry, je to určitý druh fideismu: úkon víry v učení, úkon víry ve vůdce. (Fideismus, z lat. fides: víra, je učení, podle něhož základní pravdy světa a ži- vota se nedají poznati usuzováním logicky po- stupujícího rozumu, nýbrž přijímají se slepou vírou. Vysvětl. red.)

Naproti tomu stojí existencialismus, jenž má velký sklon k ironizování. Studuje člověka ne z vnějšku, nýbrž z nitra. Nevěř v pokrok, ne- věří v příchod zlatého věku a s velkou oblibou ukazuje, jak všechny vynálezy vždycky sloužily a slouží jen k tomu, aby učinily člověka ne- šťastnějším. Poukazuje na mnohé věci, které jsou správné. Proti své vůli dokazuje, že život bez Boha nemá smyslu. Velmi často a vždy znovu opakuje totiž své tvrzení, že život je ab- surdní a nemá žádného smyslu.

U dnešních lidí se setkáváme velice často s nedůvěrou k logickým důkazům. Jsou naopak zamilováni do konkrétních faktů, do toho, co se dá zkusit. Dovolte tedy, abych závěrem řekl toto: Křesťané a kněží rozšíří evangelium Ježíše Krista více životem, než dokazováním, více svá- tostí než logikou, svým vlastním svědectvím, více než debatováním.«

Katoličtí rodiče u presidenta republiky

V pátek dne 31. května t. r. přijal p. prezident republiky Dr. E. Beneš deputaci katolických rodičů zastoupených Svatováclavskou Ligou (Svazem katolických žen a dívek). Jež je požádala, aby vzal pod svoji záštitu právo rodičů, zřizovati a udržovati si vlastní školy, a předložila mu v této věci příslušné memorandum. Deputáci (Ant. Doseděl, Dr. Tom. Hrobar, Karel Král, Zofie Povolná, Anna Mazáčová a Marie Vaňková) vedli Dr. Václav Janda a Hana Svobodová, kteří p. presidenta krátce oslovili. Podrobnosti v příštím čísle.

Byli jsme v Belgii

Cestování do ciziny je dosud velkou vzácností, proto není ani nadpis tohoto článku tak nepatrným, aby nemohl vzbudit zájem a zvědavost.

Bylo mnoho věcí, které se nám v Belgii líbily. Náboženským životem je tam prostoupen celý soukromý život jednotlivce. Nepoznali byste tam neblahý dvojitý rytmus života, kdy u nás mnohdy jako by odchodem z kostela odložil svůj sváteční obličej, který si nasadil před tváří Boží, zatím co celý jeho všední život je plný rozporů s křesťanskými zásadami. Kolikrát jsme již slyšeli u nás, že když vejdem do kostela, máme nechat všechny světské myšlenky stranou a ponořit se do myšlenek na Boha. Zdá se, že Belgie jde na to trochu jinak, naopak, do všech otázek týkajících se života, vnáší Boha a proto je jednou z nejpořádanějších a nejkřesťanštějších zemí. O to jistě má velkou zásluhu zakladatel hnutí mladých křesťanských dělníků, studentů a zemědělců (JOC, JEC, JAC) kanovník J. Cardijn. Toto hnutí má na 600.000 členů, mladých, (14 až 25 let) nadšených a zcela proniknutých duchem Kristovým. Jeden znak toho: na Velký pátek vidíme v mnohých továrnách ve 3 hodiny odpoledne zastaviti práci a pod křížem mladé dělníky a dělnice ve společné modlitbě...

Náboženský život je radostný. Velikonoční svátky jsme ztrávili v klášteře sester benediktinek Bethanie v Lophem blízko Brug. Je to kongregace sester misionářek, která vznikla teprve před 20 lety a nyní má již přes 100 sester. Stará se o stanice v Belgieckém Kongu. Nevím, zda to dělá misionářský duch kláštera, ale nikde jsme se necitili hned napoprvé tak šťastně, jako u těchto sester. Všechno u nich bylo tak radostné, příjemné, usměvavé a přirozené. Měly jsme také všetečné otázky na sestry: »Co říkají rodiče, když jste šla do kláštera, počítali to kruté, bránili vám, nebo dokonce se vás zřekli?« »Jistě je to bolelo, ale radovali se se mnou a pokládali si to za čest, že si mne Bůh vybral!« Není to poučením i našim rodičům, kteří se chtějí utopit, zřící se syna nebo dcery, když jim »udělá takovou hanbu« a půjde na kněze nebo do kláštera?

V blízkosti je proslulý klášter benediktinský sv. Ondřeje, kde je více než 100 kněží. Vzpomínaly jsme při překrásných liturgických obřadech na naše zbožné Emauzy a tím více a toužebněji zde v cizině jsme si přály, aby se našlo u nás mnoho dobrodinců, kteří by pomohli opět naše opatřiti benediktinským vybudovat. Tamější opatřitel a zároveň biskupem a jaké bylo naše překvapení, když odpoledne jsme pana biskupa uviděli přijet na kole do kláštera sester. Měl k nim rmlouvu a po ní opět na kole odjel.

V Brugách, nádherném městě středověké tradice, nás mile překvapila na starořylém mostě krásná barokní socha sv. Jana Nepomuckého. Jako by nás někdo milý a známý pohladil, tak nám připadla tato socha. I v tomto městě za nás prosil tento mučedník, kterému tak mnoho z Čechů ještě odpirá svou úctu, kterou mu vzdávají i ti, kteří ani třeba nevědí, kde byla jeho vlast.

V kostele Panny Marie měli vloženy seznam misionářů z jejich farnosti, 96 kněží pracovalo nebo pracuje v misiích! — Naše farnost nedala během sto let ani jednoho kněze!

Samozřejmě, že nás zajímala otázka školská. Jsou tam školy církevní a státní. Katolíci mají

Dachau

Všichni čeští kněží, kteří byli v Dachau, jistě si vzpomenu na P. de Conincka, státního belgieckého jesuitu, který dával v ložnici čtvrté světnice večerní punkta k rozjímání, který byl jedním z největších iniciátorů duchovního a intelektuálního života mezi kněžstvem dachovského tábora. P. de Coninck napsal o svých dachovských zkušenostech své poznámky, které budou dnes jistě mnohé zajímat. Budou zajímat ty, kteří tam byli, budou však zajímat i ostatní, protože vypravují o životě v táboře docela jiným způsobem, než jak jej až dosud hličila většina té vzpomínkové literatury, které vyšla celá záplava.

V květnu 1942 jsem byl poslán do Německa do koncentračního tábora. Odjel jsem do Dachau, kde jsem měl ztráviti tři leta. Tři leta zkušenosti, které bych za nic na světě dnes nedal, tři leta, za které jsem nesměl vděčen. Protože myslím, že Prozřetelnost mi nedala tyto zkušenosti jen pro mne, chtěl bych je v těchto řádkách sdělit ostatním.

Když jsem 18. června 1942 přišel do dachovského tábora, bylo tam asi 2.500 kněží. Když jsem z něho 13. května 1945 odcházel, zbývalo jich tam 1.100; asi 60 Němců bylo propuštěno v posledních týdnech, všech ostatních 1.300 zemřelo v táboře, a to nepřírodnou smrtí.

Byli tam kněží ze všech národů, Francouzi tvořili ke konci skupinu, čítající, myslím, 123 členů. Po nich následovali Češi, těch bylo asi 80. Belgicánů bylo 33. Největší zastup tvořili vždycky kněží polští. S úctou vzpomínám na svatého biskupa wloclawského, Msgr. Kozala, jenž zemřel vyčerpáním, v lednu roku 1943. Dachovské kněžstve bylo skutečně evropským:

Defensor urbis - Obhájce města

Podle síly zraku se měří hloubka pohledu, zdá se mi, že kdosi napsal Otakar Březina. Jedna a táž skutečnost nebo událost, a přece možno ji chápat různými způsoby, povrchně či hlouběji. Právě v těchto dnech se bude slaviti druhé výročí osvobození Říma, nejen však osvobození prvního evropského hlavního města z útlatku a násilí, nýbrž a to především, osvobození města, které je středem a živým výrazem oné nepopíratelné dějinné skutečnosti, Církve katolické.

Může být náhodou, ale může i být úmyslnou shodou okolností, že osvobození Říma se stalo v noci ze svátku nejsv. Trojice na svátek sv. Bonifáce, Den oslavující základní tajemství křesťanské víry a den svátce, který s britských ostrovů přešel na evropskou pevninu, aby vnesl světlo Kristovo, světlo nejsv. Trojice, do šera germánských lesů a myslí. A právě v tento den potomci sv. Bonifáce vnikají do města, nad jehož biskupem světlo Kristovo nikdy nezapadne, i kdyby město samo bylo srovnáno se zemí. Přicházejí vítězně po těžkých bojích za spravedlivou věc; přicházejí, aby zatažili stíny, jež znovu vystoupily ze šera zatemněných myslí a hrozily udupat a zdepat vše, co vykvetlo v srdcích lidských pod dotekem paprsku Slunce spravedlnosti. Přicházejí a přinášejí radostný pocit svobody a bratrství lidí. Ještě dnes vidím prosté plakáty na římských zdech, hlásající: Nezapomeňte, proto, abyste mohli svobodně žít — a všichni čtoucí to plně chápali a uznávali — opustili své domovy a daleké vlasti a mnozí padli, za svobodu lidí. Nezapomeňte na to!

Je štěstím v lidském životě, že život je silnější než smrt, že trpké chvíle jsou snáze zapomenuty než chvíle radostné a příjemné, jež i po letech i extrajceji nic ze své živosti. Ještě dnes jako před dvěma lety vidím a cítím průlom způsobený příchodem spojeneckých vojsk do Věčného města, příchodem těch, na které jsme leta čekali.

Několik chvil, několik okamžiků, ovšem vykoupených námahou a utrpením předcházejících měsíců, týdnů a dnů, a vše se mění. Některé chvíle a rozhodný krok je učiněn. Jsme na druhém břehu, tam, kde jsme svou touhou a přáním byli od prvního okamžiku: přešli jsme ze světa násilí a strachu do světa jistoty a práva, z nejistoty a ohroženosti, opřené jen o důvěru ve slova »a brány pekelné již nepřemohou« do relativní jistoty a zajištění lidských zřízení, oprávněných se o zákony Boží, nebo alespoň jim neodporující.

Co jsme se načekali, než nám bylo dopřáno poznat radost z osvobození Věčného města. Co chvil u radia, co zklamání a nových nadějí. Pád Mussoliniho, bombardování Říma, italské příměří, americké vylodění u Anzia; vždy nová naděje a nové zklamání!

A přece jsme se dočkali! Monte Cassino padlo, linie prorazeny, města a vesnice a hory na mapě na mém stolek jedno po druhém se ocitají v rukou spojenců: již se spojilo předmostí u Anzia s ostatní armádou, na albánských horách se stihli. Je sobota odpoledne a my docela klidně, halce se snad až příliš lehkomyšlně v ochranný

i svou universitu v Lovani. Je to skoro nepsaný zákon, že všechny děti chodí do církevních škol, protože tyto jsou velmi vysoké úrovně. Na státních školách se náboženství povinně nevyučuje, ale na začátku školního roku zjistí kněz z farnosti, které děti by chtěly chodit na náboženství a tak i tam se náboženství vyučuje.

Štátek na radnici je povinný. Zařídí se to ale prostě tak, že lidé na radnici jdou tak, jak chodí do práce, nebo na procházku, dostanou tam potvrzení, že jsou civilně oddáni a potom teprve slaví církevní štátek a to vždy se mší sv., což teprve považují za uzavřené manželství.

V kostelích zpívá jen latinsky, bez různých těch našich »sladkobolných« a často tak farizejských písní, které, by mnozí přestali zpívat, kdyby domysleli, co tam vlastně Bohu slíbují a nad čím se rozplývají, protože by nechtěli Bohu lžat. Za to většina, a mladí skoro všichni, mají misály a sledují mši sv. velmi pozorně. K sv. přijímání chodí všichni, takže sv. přijímání pořádá jeden kněz od začátku mše sv. až do konce,

Zastupovalo 138 diecézí a myslím, 25 řádových kongregací. Tovaryšstvo Ježíšovo tam rovněž tvořilo impozantní skupinu. Bylo jich kolem sta a 63 jich bylo na živu v okamžiku osvobození. Byla tam zastoupena celá církevní hierarchie od biskupa (z Clermontu) až po malé seminaristy. Rovněž tak tam byla všechna křesťanská vyznání: katolíci, pravoslavní, protestanti, starokatolíci a různé církve národní. Na začátku roku 1941 byli v dachovském táboře soustředěni všichni kněží a obývali tam tři bloky: blok 26, vyhrazený zprvu Němcům a později všem Nepolákům, a blok 28 a 30, obývaný Poláky. S tímto soustředěním na jednom místě byla podle smlouvy se Sv. Stolicí spojena různá »privilegia«: možnost konati bohoslužby, vynětí z těžké práce a z používání ve vojenských podnicích, společný život kněží, různá přilepšení na stravě, hrazená německými biskupy; tato »privilegia« byla ve skutečnosti jen zámloukou k novému trápení se strany SS. Na př. dostávali tam každý den pohárek vína který bylo třeba vypít na povel nějakého SS a rovněž na tento jeho povel jej vrátit, ať byl prázdný nebo ještě plný. Kromě toho to byla zámlouka, aby se mohlo pokračovati v pomluvách proti kněžstvu: jsou to lernoši a dobře se mají! Ostatně z těchto privilegií po několika měsících nezbylo nic, než právě společný život, používání kaple a vynětí z transportů do jiných táborů. Tři vyjmenované bloky byly později redukovány na dva a v posledních měsících na jediný. Potom bylo nutno žiti v neuvěřitelném namačkání. V mé světnici o rozměrech 144 m² nás bylo 350.

V době, kdy kněží byli zproštěni těžkých prací, byli nicméně vykořisťováni vším možným způsobem: v zimě na nich ležela strašná robota, odstraňování sněhu z tábora. Celý den bylo třeba být venku a odstraňovati sněh, nakládati jej na obrácené stolové desky a na dlouhé vo-

plášť posvátnosti Věčného města, sedíme na terase Nepomucena a díváme se na vymoženosti XX. století, skutečnou válku. Potom je anglický vedělní klid bez zpráv, bez radia a bez sřídění, a k večeru se rozletí zpráva: Američané jsou tu. Světla v oknech, lidé na ulicích a na tvářích všech upřímná radost, konečně jsme svobodni, a Řím je zachráněn...

Řím je zachráněn! Největší radost asi pocítil sv. Otec, Pius XII., defensor urbis, neboť s něho spadla úzkost zápasu o záchranu štěstí téměř tři milionů lidí a jejich přibytků, úzkost o záchranu toho všeho, co zbylo z tisícleté slávy srdce Evropy a co mohlo se změnit v hromadu kamení a popela. Jak hluboké díky asi zazněly v jeho srdci, když se dověděl: »Válka prošla Římem a Řím zůstal tím, čím byl.« Válka prošla Římem a Řím vešel do nové etapy svých dějin... Podle síly zraku se měří hloubka pohledu.

A Řím jednomyslně projevil, že pochopil, komu vděčí za to, že zůstal, čím byl. Defensor urbis, obhájce města, je heslo, které zvolaly staticové zástupy na svatopeitrské náměstí k projevu vděčnosti za otcovskou péči a neochvěnou ruku. Mohu říci, že vyjma onoho večera papežské volby za celý svůj římský pobyt neprožil jsem v Římě velebnějších chvil. Nad stichlým davem se nesou prostá slova díky sv. Otce Boží dobrotě za záchranu Říma, slova zároveň připomínající tím větší povinnost věrnosti Bohu a Jeho příkazům. A z lidu se nese vážná, odpověď, neboť mnozí raději mlčí: slibujeme. A potom nové vlny radostného nadšení, radostnějšího o novou notu, již delší dobu v Římě neslyšenou, o notu bratrství všech národů. Kolem sebe je vidět tváře ze všech koutů světa, Kanada, Austrálie, Nový Zéland, a jen uniformy a vojenské vozy připomínají válku.

A tak člověku napadá, »Urbis« má vlastně jen svůj význam vzhledem k »orbis«. Sv. Otec zbytečně nezhne »Urbis et orbis. Městu a světu. A právě Věčné město svým světlem, světlem Kristovým vytváří ze světa obyvatelný okrsek zemský a chrání jej, aby se nestal pralesem a džunglí divokých šelem. Svátý Otec není jen ochráncem Věčného města a jeho památek, je ochráncem a nositelem ducha, který tyto památky vytvořil a jenž má vytvořit z lidských srdcí království Boží. Proto jeho pohled je pohled, který vidí životní události z nejvyšších hledisek, jak to nedávno tak krásně vyjádřila slavná americká zpěvačka, Grace Moore: »Viděla jsem člověka, který vidí svět v duchu božského otcovství a lidského bratrství.«

Sv. Otec, pln vděčnosti Bohu, žehnaje na svátek sv. Bonifáce děkujícímu Římu, žehnal i těm, kteří Římu přinesli svobodu. Ochránce města jistě prosil Boha o to, aby v lidstvu ochránil obraz Boží v člověku, aby ochránil lidskou a božskou tvář okrsku zemského. Vždyť vždy jsou pravdivá slova žalmistova: »Neostřihá-li Hospodin města, nadarmo bdi, kdo je hlídá.«

Nezapomeňme na to! Antonín Mandl

aby všichni mohli jít a mše sv. se příliš neprotahovala.

Belgie pochopila a do slova přijala zásadu: Sentire cum ecclesia. Toto soucítění s naukou a životem Církve projevuje se zde opravdu se synovskou oddaností. Ve všech knihkupectvích dostanete projevy sv. Otce, všechny encykliky. Sociální nauka církve jak ji známe z papežských encyklik, je zde propracována zcela na vědeckém podkladě do všech podrobností, knihy filosofické jsou vesměs od nejlepších autorů, kteří se rekrutují z řad katolických učenců.

Konečný výsledek zhodnocení Belgie po náboženské stránce: O náboženství se příliš nediskutuje, není tam dokazování oroc žit křesťanský, ale ukazuje se jak máme žít křesťanský, a hlavně podle křesťanských zásad se vždy a všude žije. Marie P. Křizová.

*) Cítiti, žiti s Církví, cítiti, že jsem i já Církví, že její osudy jsou mé osudy, její radosti a bolesti jsou i mémi radostmi a bolestmi.

ziky, které bylo třeba odvázet a vysypávat do řeky, která tekla na okraji tábora. Práce, která byla sama sebou tvrdá a vyčerpávající, byla ještě »ulehčována« tím, že se konala pod dozorem kápů, těchto ubohých zvrhlíků, kteří byli horší než esmani, a kteří byli příčinou smrti tolika nešťastníků. Dvakrát za den bylo třeba nosit z kuchyně těžké kotly s jídlem: každý vážil 75 kg prázdný, pak tam nalili stejnou váhu sličty a dva a dva jsme je musili nosit na všechny bloky, majíce při tom na nohou bídné dřeváky, které každou chvíli padaly s nohou. Skoro vždycky při tom někdo klopýtl a vyřil celý kotel za zvrhivého řvaní diváků, kteří byli všichni plni živočišné nenávisti proti »farářům«. V takovém případě musil náš blok nahradit vyřilý kotel jedním z kotlů, určených pro nás, takže jsme o to dostali méně. I ono osvobození od práce brzy pominulo a většina kněží byla přidělena na tak vz. plantáže. Byla to pole, na nichž se pěstovaly většinou léčivé byliny a gladioly k výrobě vitamínů. Strana vydělávala z těchto plantáží rok co rok 750.000 marek čistého zisku. Počet obětí, které zůstaly na těchto plantážích, je strašný. Právě tam zabýnula většina kněží, kteří našli v koncentračním táboře svůj předčasný konec. Vyčerpání pochodováním, hladoví, musili pracovati jako otroci, od časných hodin ranní až do soumraku, za jakéhokoli počasí. Vraceli-li se zmoklí a zablácení, neměli žádné možnosti usušiti si svůj skrovný pracovní oblek. Druhý den jej na sebe musili natáhnout tak mokrý, jak byl. I tam byla práce, již sama sebou tvrdá, ještě ztěžována různými kápy a podkápý a velitelem SS stráží, které měli s sebou vždycky divoké psy. Vedle plantáží byly ještě jiné zemědělské pracovní skupiny, které upravovaly půdu, která dosud obdělávána nebyla. Byl jsem v jedné z nich a viděl jsem na oněch loukách umíratí tolik nešťastníků, vyčer-

Je v tom rozdíl nebo ne

Publikace našich komunistických nakladatelství (o poměrech a o myšlenkových směrech: Sovětském Rusku) živě připomínají způsob, jímž představení klášterních pensionátů vybírají četbu pro své chovanky. Sovětský veselá věru nepotřebuje od Čechů takové jesuitské ochrany. Diskusní a polemické projevy stoupců strany komunistické dýchají proto střídavou kou náivnosti chovanců theologického semináře Háji jedinečnost marxistické doktriny, jak alumnové hájí filosofii sv. Tomáše Aquinského.

Tímto způsobem debatuje dr. Jan Slavi a komunisty ve »Svobodném slově«. Jak je vidě vypulčuje si všechna duchaplná přirovnání z života katolické církve, chce asi říci: v tom bodě jsou komunisté jako církve a církve jak komunisté, to jest: jen my isme vpravdě svobodní, jen u nás rostou právě, celé charakter. Všechna taková přirovnání kulhají, protoť už první východisko je pochybené. Soubor prav katolické víry nikdy není a nebude pouhý filosofický systém, jako na př. marxismus. Katolická pravda je Boží zjevená pravda, která se n potřeboje a nesmí měnit. Církve považoval vždy za svůj hlavní úkol, tuto pravdu, toto »de positum« sřezřít a zachovávat neporušené. Z t hoto jejího posláni plyny vždycky i její zásad pedagogické.

Její sebevědomí, že má pravdu, je naprostě neochvěvné a proto neznaa nikdy úzkopráh strachu z druhého mínění. Je přece všeobecn známo, že sv. Tomáš a jeho dílo představuj skutečnou sumu tehdejšího vědění, a zároveň rozbor všech mínění protivných, které teh existovaly. Je možno, že vývoj přírodovědeckéh a metafysického myšlení po sv. Tomášě šel někdy rychleji, než to vše obháji víry mohli zpracova je možno, že mnohdy odpovídali trochu povrchn a šablonoitě Neznamenal to, že by se už jina odpovědět nedalo. Bylo to jednak sebevědomí víry: »My máme přece jen pravdu,« bylo to tak trochu duchovní lenosti, která vždycky potřebuj trochu ránu do hlavy, aby se vzpamatovala: Kdyby pan dr. Slavík znal ze sv. Tomáše troch více než jméno, věděl by, jak úžasnou práci vykonal v posledních desetiletích belgiecký a francouzský neothomismus a jak jeho pomocí, ani musil jakkoliv zavrhovat a měnit jeho základě these, se pozitivě vypořádal s celou moderní filosofii kantovskou a pokantovskou. Alumní se minářů se skutečně nepotřebují držet sv. Tomáše jen proto, že to předpisuje studijní řád, moho v něm i dnes a vždycky nalézt pevný myšlenkový podklad k jakékoli otázce duchovní, m hou v něm nalézt světový názor, jehož jednotnost a solidnost jim každý může závidět.

Samozřejmě, že existuje index a že se děba na to, aby chovanky a chovanci klášterních šk a pensionátů nešli všechno, co jim přijde d ruky, nebo co kdy kde koho napadlo a co např Není to však ze strachu před pravdou. Círke nikdy nepotřebovala nic skrývat a nic zamlčovat. Jakožto dobrá znalyně lidí věděla a ví však, že není jasně, že si každý dovede na vše správn odpovědět, prostě že je nebezpečí zmatení pojím které ne-li hned, jistě později, se musí projev zlobné jak pro duši jednotlivcovu, tak pro celek. Jsem přesvědčen, že pozitivě vědecké bá dání nebylo nikdy svobodnější než v církvi, protože nikdo nemiloval a nemiluje pravdu upřímněji a nezištněji než právě Církev.

Církev ovšem nikdy nefekne: Věřte si, e chcete! To by znamenalo zradit celou její podstatu, zradu Krista, zradu Boha, znamenalo b to, že výroky Kristovy jsou stejně nezávazné, podle libosti přijatelné, jako dohady ostatních myslitelů a takymyslitelů. Víra katolického křesťana není thema pro debatní kroužek, nýbrž Boží dar nejcénnější, z něhož třeba žít, a za něj se vyplatí, v případě potřeby, dát tento pozemský život. Kdo toto pochopí, pochopí snad tak mateřskou péči Církve o to, aby myšlení duší i svěřených bylo správné, pochopí i její mateřsko opatrnost a základy z ní vyplývající.

Za učení Církve stojí Kristus, stojí Bůh Duch pravdy. Za každým jiným učením stojí je lidé. To však je propastný rozdíl. Proto jsou př rovnání pana dr. Slavíka, třebaže se zdají duchu plná, přece jen prázdná a povrchní.

paných strádáním a týráním. Jak zapomenou na jednoho ubohého kněze, jenž umíral u kup seia a u něhož se mladý esesman bavil tím, i na něho šval svého psa?

Postupem času se však celý režim zmírňov: kněží nacházeli zaměstnání na místech mēr těžkých. Tak na př. bylo jich asi sto zaměstnár v Besoldungu, jakési to hospodářské správě S. Asi 30 našich příslušníků bylo též zaměstnár v táborové nemocnici jako ošetřovatelé ne jako písaři a účetní lazaretu. Dlouho to ovše všechno netrvalo. Jednoho dne nalezli u jedno z nás velmi přesnou a dokumenty opatřenc zprávu o poměrech v Dachau. Byl to velký výbuch trestních opatření. Následkem toho n odstranili ze všech míst, kde bylo možno si opi třiti údaje o tom, co se v táboře dělo. Ovše poznenáhu jsme se zase do starých posic d stávali. Je skutečně pravda, že když Círku odněkud vyzheno, že se přece vždy krok : krokem vrací. Tímto způsobem jsme byli i konci skoro jedni zaměstnanci v registra kanceláři. To nám umožňovalo, že jsme byli p přijímání nové přfchozích, oněch příšerný průvodů, které v posledních měsících proudí do Dachau ze všech ostatních táborů. Uboí obětí takových transportů smrti byly přijímá s úsměvem ve tváři. Tak se mi dostalo štěstí, jsem mohl potěšiti a povzbuditi zakladate J. O. Cu Fernanda Toneta a Pavla Garsee. Něbylo to pouze vyčerpání prací, které způs bilo konec tolika kněží. Bylo to také zuřiv které vybíjeli na nich táboroví kaři. Před D čovem jsem nikdy neviděl, co to je nenáv oči sřící zlobou, rty rozšklebané hněvem i pohledu na »flandáka«.

Bit, zranit, zabít »faráře« bylo, jak se z pro některé z nich nevyhnutelnou, instinktiv nutností. (Pokračování.)

Uměrně s neznalostí skutečné povahy katolické pravdy se stále více rozmáhají jedná přímé útoky proti ní, jednak bezděčné šíření názorů ji odporujících, jednak jakoby samozřejmě předpoklady o její zastatosti a nemožnosti. Tyto projevy — neprokazující, nýbrž tvrdící — působí psychologicky jako samozřejmé, jediné možné mínění dnešního lidstva. Ale jestliže může být a jest jednou z objektivních měr, co většina lidstva myslí a dělá, není obvykle objektivní měrou, co mnoho lidí říká a píše. Ale právě proto nestačí dávat odpovědi a vysvětlení jen na jednotlivé určité nájezdy na katolickou nauku, nýbrž jest nutno, aby katolický i nekatolický člověk dobré, svobodné a nezkažené vůle znal celou soustavu katolické nauky, od jejich zdkladů až do vrcholů, a to v organické souvislosti a jednotě. Proto chceme zde postupně podávat základní věty s krátkým výkladem a budovat tak spojně kostru pevného katolického poznání a přesvědčení.

1. Člověk jest bytost rozumná.
Člověk jakožto člověk nikoliv ten neb onen určitý člověk, který snad právě není normální, nýbrž rozumově nebo mrávně. Možno tedy říci také »bytost rozumová«, že totiž rozumový bytost může a že většina lidstva rozumu správně užívá.

2. Rozumná bytost touží po poznání.
Poznávání a poznání jest právě vlastní činnost a cíl rozumu.

3. Poznáním se snaží dojít pravdy.
O to se snaží každý zdravý, nezkažený a svobodný člověk. Svobodný vnitřně od předsudků a navenek od násilí a to od násilí hmotného nebo duševního, hrozbami, škodou, lži, obmyslnou formulací a pod.

4. Pravda jest souhlas mezi skutečností a rozumem.

Pravda — jak všichni rozumní a přímí lidé rozumějí a po všechny věky lidstva rozumějí — vzniká tím, že člověk poznává určitý předmět — myšlenku, věc nebo děj — jak jest, a ne, jak si jej sám v sobě vytvořil. Pravda se poznává, pravda se nedělá. Teprve doba posledních asi 300 let přišla na zvrácenou myšlenku, že pravdou jest to, co si člověk vnitřně myslí, bez závislosti na mimolidské čili vnější skutečnosti, kterou prý poznat nemůže. Ač toto tvrdí — aspoň do nedávna — téměř všichni moderní filosofové, ani jediný z nich se touto svou pravdou ani jediný okamžik neřídí. Bude jednou panbou tří set let před námi, že se mohlo o takovém skutečném nonsensu vážně mluvit a psát.

Vlastní jsoucnost a povaha věci jest její pravda ontologická — souhlas rozumu se skutečností jest jeho správné poznání (pravda logická). Obojí jest ovšem jedna a táž pravda pozorována buď se strany věci nebo rozumu.

5. Rozum jest schopnost člověka poznati pravdu.

To není opakování věty druhé nebo třetí. Evři a jsou, kteří tvrdí, že se pravda poznává z vrozených idejí pouze ve smyslech, citem, tušením a pod. Tím neb oním z těchto názorů sice možno poznati část pravdy — na př. smysly — nebo možno pravdu uhodnouti — tušením — ale pokud jest nám možno a dáno, může poznati pravdu přes smysly pouze rozumem. Jsme tedy obháji rozumu proti směrům irracionalistickým, obhájcům t. zv. intuice a pod.

Nenávist či láska?

»Lidová kultura« prokázala Jörgensenově knize o svatém Františkovi z Assisi, která vyšla v zimě u Ladislava Kunciče, čest tím, že o ni uveřejnila recenzi o dvou větvích, v nichž sice nefikla takřka nic o tomto díle, za to však toho hodně prozrazuje na sebe. V první uznává důkladnou historickou práci autorovu i pečlivost překladatelčinu, nemůže se však ubránit otázce, proč právě v této době vychází kniha o světcích, »když život nabízí tolik syrové látky k literárnímu zpracování«. V druhé doslova prohlašuje, že tento příspěvek k církevní historii není dnes právě vítán, »neboť světcova bezvýhradná láska ke všemu tvorstvu je dávno překonána nutnostmi okamžiků, kdy pro svět je cennější nenávist než láska«.

Zdá se nám, že si »L. K.« právě tou druhou větou odpovědělo na otázku, proč právě dnes vychází kniha o světcích lásky. Neboť je-li někde vskutku tolik nenávisti, že ji někdo vyhláší za cennější než lásku, je nejen žádoucí nýbrž nutno, aby byla vydávána svědectví o lásce. Potud naše odpověď na onu dobovou otázku »L. K.«, která pravděpodobně má být náznamem ředitelům »kulturní výroby«, aby náležitě používali své povolovací moci.

Budíž nám však nyní dovolena otázka. Jakou skřízeň očekává »L. K.« z této setby nenávisti? Či bylo to, co právem za poslední války odsuzovala celá lepší část lidstva, něčím jiným než ovocem nenávisti? Abychom zůstali třeba u jedné takové »syrové« látky — neboť se zdá, že »L. K.« nerozumí jinému jazyku, koncentračních táborů. Z čeho vznikly? Z lásky? A myslí si »L. K.«, že vznikly-li koncentráky z učení nenávisti, hlásal-li je Goebbels; vznikne z téhož učení, bude-li je hlásat ona, třeba lidová kultura nebo jednota v národě?

Hradecká diecése oslavila 100leté narozeniny svého slavného biskupa Brynycha dne 28. dubna v Chrasti, kde je zesnulý biskup pochován. Dr. Josef Burýšek měl promluvu nad jeho hrobem a přednášku večer při akademii. 2. června se připravuje oslava v Proseči u Skutče, jenž byl Brynychovi tak milý. Celý chrámový sbor česká-lavského děkanského kostela tam za tím účelem zajede a bude zpívat při bohoslužbách. Při akademii má Dr. Burýšek opět přednášku. Na podzim se bude konat jubilejní slavnost v Hradci samotném, při níž bude odhalena pamětní deska v sále Adalbertina, která je jedním z velkých děl Brynychových.

Než se poupě rozvíje...

(Dokončení)

Nezůstáváme s malými dětmi na delších poboznostech v kostele. Jejich pozornost je příliš brzy unavená, mnoho věcí kolem je nesrozumitelných a dlouhé setravné mlčky na jednom místě odporuje dětské přirozenosti, jež vyžaduje pohyb a vzruch. Začnou být neklidné, pobyt v kostele je omrzí. V té době je dětská duše citlivá jak fotografická deska, zachycuje navždy každý stín a každé světlo, jež se dotkne výrazně jeho čisté hladiny. Takové omrzení a pocit nechuť k přítomnosti na bohoslužbách mohl by se protáhnout i do daleké budoucnosti.

Domníváme se, že není správné říkat dětem při malicherných proviněních, že »je to hříchem«. Zde ještě nelze mluvit o hříchu v pravém slova smyslu. Pojem hříchu tím jen zlehčujeme, dítě si v pozdějším věku analogicky řekne, že mluvení o hříchu je pouze takový dětský strašák. V oblasti dětského světa se setkáváme ovšem také s případy, jež bychom, i u těch v nejtěplejším věku měli raději označovat jako hříchy, a to z toho důvodu, že se s těmito případy bude setkávat po celý život a je nutné, aby je vždy za hřích považovalo. Je to třeba brání jména božího nadarmo, tento nešvar speciálně český, neboť se s bráním jména božího setkáváme u nás již v zvatlajících batolat zrovna tak jako u dospělých všech stavů a všech náboženských vyznání, včetně katolických, jsoucích členy různých náboženských sdružení, u kterých bychom předpokládali určitě respektování desatera.

Důsledně upozorňujeme dítě, že to Ježíšek nemá rád, když někdo vyslovuje jeho jméno nebo jméno jeho maminky zbytečně. Naučme je jinému citoslovci (český jazyk jich má dost). Jemně! Jemně! Jemně! (český jazyk jich má dost). Jelikož souzvučenost prvních slabik dává dítěti možnost včas se zarazit a nahradit jméno Ježíš čto-, slovcem.

Lhání dětem netrpíme, ale také nedáváme špatný příklad. Neslibujeme dětem, co splnit nechtíme. Smysl pro pravdu a lež je vyvinut i u těch nejmenších. Byla jsem na návštěvě u známých. Jejich dvouletá dceruška měla po odpoledním spánku mokrou postýlku. Zertem jsem se divila: »Kdopak to udělal?« A malíčká, dožbe si vědoma svého »provinění«, honem prohlásila: »A možná ty!«

To, co jsme dosud říkali o náboženství ve výchově nejmenších, jevílo se spíš jako prostředek nežli jako výchovný cíl. Avšak náboženství samo o sobě musí být také cílem výchovy. Protože abstraktní pojmy jsou dítěti v době předškolní velmi těžko pochopitelné, lze v tomto věku žádat jen minimum. Ale to málo důsledně. Totiž povinnost vyzvat Boha a děkovat mu. Modlit se. Nelze tu ještě mluvit o pravém pozdvižení mysli k Bohu. Ale také to nesmí být odkládání slov z donucení. Odpor k modlitbě, se kterým se setkáváme u tak mnoha dospělých, často pramení

Kořeny zla

»Klopýtně-li moudrý, klopýtno důkladně!« Tímto starým příslovím končí v »Dnešku« úvaha o knižtu Hamsunovi, norském nositeli Nobelovy ceny, »muži, který do nedávna patřil mezi nejpobulárnější umělce světové«.

»Charakteristickou jedním Hamsunovo za války jakožto kolaborantství a zradu bylo by eufemizmem. Hamsun nejen sympatizoval s okupanty a zradil svůj národ, ale ostentativně přešel do nepřátelského tábora, aby tu bojoval proti svým soukromovcům a jejich přátelům a s vyživou nestoudností hlásal ideologii nacistickou.« A přece:

»Norský laureát nebyl postaven před národní soud. Vlastním důvodem omlousňá bylo jeho stáří, ale jistě i jeho slavná minulost.«

»Ještě dnes, kdy sám strhl se své hlavy laur národního proroka, je hlavně starší generace uctívá jako svého vychovatele a velkého umělce. Jenom tak mohlo dojít k osvobozujícímu rozsudku po všem tom, co Hamsun za války páchal.«

Tento konec oslavovaného spisovatele a zároveň postoj, který k němu zaujala »starší generace«, je nesmírně poučný. Ona generace v něm musila odsoudit sama sebe, protože v něm měla také své zailbení a protože z něho tolik přjala. A to se jí nechce, k tomu nemá odvahu. A nejde pouze o starší generaci norskou, jde o generaci evropskou, i o naši. »Hamsun našel sotva kde větší porozumění než u nás.«

»Hamsun byl odchovanec díla Nietzscheova.« Hamsun byl hlasatel onoho pyšného kultu člověka, jenž vedl nutně k odmítnutí Boha, k odmítnutí křesťanství jako slabobského náboženství soucitu. Člověk tu přímo oří stopy protestantismu, jenž také začal onim modlřstvím jednotlivce, aby přes rozdíly náboženskou humanitu došel ke kolektivu, jenž je pašením pro pěstění silných jedinců, vůdci, nadlidi atd.

Charakteristické je ovšem, že se tato souvislost nechce uznat, že se přičte stáří a omluví stáří, co ve skutečnosti je v samé podstatě učení a díla. Zavírají se oči před tím, že kde zmizí Bůh a zodpovědnost před ním, mizí všechna ostatní mravní pouta, mizí ohledy na právo a spravedlnost; a zbude jen a jen síla, hrubá odvaha a dobovačnost, vůle k moci, chvilkové opojení satana: »Jsem přece přemci!« Na jak dlouho a za jakou cenu — na tom nezáleží.

V jiném článku téhož »Dneška« se píše o Delmasovi, sekretáři odborové organizace učitelů francouzských, který ve dnech mnichovských, pronel smutně proslulá slova: »Raději otroctví než válku!« A je zajímavé, že se i tento člověk tam nazývá »zatvrzelý idealista«. Jak možno ovšem doporučovatele otroctví nazvat idealistou a tedy otroctví samo ideálem, to ať vysvětlí, kdo může. Já spíše myslím, že je to výraz nejpřízračnějšího lpení na tomto životě, smýšlení člověka, jenž nevěří v ideály žádné a

(Pokračování)

z oněch dětských let, kdy dítě bylo pñinuceno hubováním a vafečkou k večerní či ranní modlitbě. Tehdy byla vzpoura sice potlačena, ale noutnala po léta jako jiskra v popelu, aby jednou vyšlehla. Modlitba je úkon lásky k Bohu a lidské srdce se k žádné lásce nedá pñinutit násilím, ale dá se ovlivnit opět jen láskou. Tedy trochu trpělivosti a trochu laskavých slov: »Tak teď hezky před spaním poděkujem Ježíškovi za to, že svítlo sluníčko, za ty pěkné květiny na zahradce, za to, že máme zdravé ručky a nohy.« A přidáme krátkou pohádku o někom, kdo byl bez ručiček nebo kulhal. Jen dítě velmi tupé by se takto nedalo ovlivnit. I když je modlitba u dítěte diktována pudem po napodobení, již v sobě chová zárodek zbožnosti. »Já se tady domodřím!« prohlásila dvouletá Květuška, když viděla šestiletého Vlastíka klečet u postýlky.

Jaká má být modlitba pro děti, školou ještě nepovinné? Rozhodně velmi krátká a prostá, ale veršem. Rytmus a rým se dětem líbí, mají radost, jak se slova vají a snadněji si je zapamatují. Takové veršíky:

Andělíčku, můj Strážníčku,
opatruj mi mou dušičku,
až já budu v noci spát,
budeš u postýlky stát.

nejsou sice žádnou básničkou perlou, ale dítě v nich podvědomě chápe, že zde prosí vyšší moc o ochranu. S touto dětskou modlitbičkou se setkáváme u nás v rozličných variacích. Tak místo posledních dvou řádek někde se děti modlí:

Opatruj ji ve dne v noci,
od hříchu i od zlé moci.

Myslím, že pro nejmenší děti jsou slova »zlé moci« vzdálená, abstraktní, považují za vhodnější rro večer první verši a pro ráno tu, kterou znám:

Duši, tělo opatruj,
andělíčku Stražce můj!
Modlitbe pro malické je poskrovnu. Mně je známa pouze ještě jedna:

Ježíšku, k Tobě
malické robě,
spínám svou dlaně.

Koho má ráda
dušička mladá,
Ježíšku, chráň!

Protože se slovo »robě« v hovorovém jazyku již nevyskytuje určité zůstane pro dítě prázdňým zvukem, ledaže bychom mu vyprávěli nějakou pohádku, ve které bychom úmyslně používali často místo »dětáčko« slovo »robátko« — robě — a tak je spojil v dětské paměti s konkrétní představou.

Znalji-li čtenáři jiné modlitby veršem pro nejmenší děti, necht je redakci laskavě sdělit. Zde by bylo pro věřící básníky záslužné pole působnosti — napsat hodnotné verše s náboženským motivem pro nejmenší děti.

proto si řekne: »Tento život, ať už je jaký chce, je přece jen lepší, než slavný život poamrtý, v němž nevěřím.« Je na bládní, jak všedním materiálem se lidé s takovými názory stanou pro otrokáře.

Hamsun i Delmas, každý na jiném pólu, každý jinou cestou, docházejí k témuž konci: úplnému mravnímu nihilismu, jenž je hrotem života a všech skutečně věčných hodnot lidského srdce. Oba dva jsou nepřímými svědky křesťanství, které jediné může sacbránit člověka, tím, že jej pouká k Bohu, tím, že mu vtiskuje nedotknutelnost dítěte Božího. ak.

Ke „Dni křesťanské výchovy“

Je jisté, že Kristus má právo ovládnout celého člověka. Jednou z jeho cest k proniknutí lidské bytosti je výchova, především výchova dětí. Děti přál si mít Kristus kolem sebe, dětem vzbuzoval četné světko, kteří je měli k němu přivádět. My však jsme dopustili, aby skutečná, opravdová výchova dětí Božích se proměnila v pouhou výuku v jedné či dvou týdenních hodinách na některých stupních škol. Ale kdybychom uměli využít toho, co máme, bylo by vykořáné dost. Je třeba však s bolestí konstatovat, že toho využít neumíme nebo také nemůžeme. Je zcela nutné, aby všechna naše výchovná snaha byla jaksi stereotypně úřední a začala být opravdu apoštolsky živá. K tomu je třeba především vzbudit zájem všech katolíků o výchovu. Je sice pravda, že by Bůh mohl i z kamení vzbudit světko, je však také pravda, že to obvykle nedělá, zvláště tehdy ne, když my pohodlně svádíme zpuštění, které kolem sebe vidíme, na okolnosti — prostě na někoho jiného — a sami nechceme svou vinu na sobě pozorovat. A výchova — náboženská výchova — děti je nesporně dílem Božím, které musí být provázeno zájmem všech, neboť je zájmem Církve. Uvědomme si, že dnes rodiče mnohdy ani nedovedou dát dítěti nejsákladnější náboženskou výchovu, neboť jí sami nemají. Rádi by často, ale nemožou, nedovedou to. Všichni, celek, budou jim musít přispěchat na pomoc. Bude nutno vzbudit skutečnou apoštolskou horlivost, která provívá nejslavnější křesťanská století. Bude třeba budovat besídky i pro děti předškolního věku, bude třeba doplňovat i u dětí, které už delší čas neměly ani náboženskou výuku. K tomu bude třeba obětavých sil. Najdou se, vzbudí je Bůh? Určitě ano! Vždyť je to jeho dílo, které jistě nepouští. — A proto z popudu Arcidiecésního postoračního úřtředí bude se ve všech kostelích pražské arcidiecése dne 2. června t. r. modlitbou, obětí i poučováním útočit na Boží lobrotu, aby zamezila rozšíření pouště, která v této věci hrozí pohltit vše, co se dosud zelená.

Politická výchova, zavedená novými osnouvami, klade jako cíl a úkol »uvědomělý a aktivní postoj mládeže k výstavbě nového, lidově demokratického společenství a státu a vědomí národní jednoty, vědomí příbuznosti se všemi slovanskými bratřimi a sounáležitost s ostatními národy, družná pospolitost v práci i v užívání jejich plodů a dobré společenské návyky žactva se upevňují soustavným poučováním o životě společnosti a o společenských zřízeních, o orgánech a zřízeních lidové moci a soustavnou organizací života a práce žactva ve škole i mimo školu v duchu lidové demokracie«. Tohoto nesmírného úkolu, vyjádřeného touto nesmírnou větou, »se dosahuje« 1. žakovskou samosprávou, 2. politickou naukou, Žakovská samospráva je vlastní výchovou. »Nástrojem žakovské samosprávy je žakovská organizace která se rozvíjí v duchu lidové demokracie a usiluje o družnou práci se všemi složkami školního života, zejména pro plnění pracovních úkolů školy. Složkami školního života se rozumějí všechny složky výchovného procesu zřítáštěně na školní práci, t. j. učitelský sbor a místní učitelská rada, sdružení rodičů a přátel žactva, kulturní školská komise národního výboru, místní skupiny Svazu české mládeže a jednotného tělovýchovného svazu. Žakovská organizace svým zastupitelským sborem se začleňuje organicky do místní skupiny Svazu mládeže i v organizačních složkách nadřazených.«

Nepokládejte, prosím, co tu čtete, za organizační návrh nějaké vousaté společnosti. Ne: to je autenticky napsáno pro děti již na druhém stupni jednotné školy, pro dětiátka od 11 do 15 let! Ta tedy budou v duchu lidové demokracie (k níž mají být teprve vychovávána) zasedat v národním výboru a usilovat o družnou práci se všemi složkami výchovného procesu, zejména pro plnění pracovních úkolů školy. Těmi rozumějí učitele a rodiče. A organicky se začleňují, toť se ví, do SCM a jednotného tělovýchovného svazu. Znal vůbec mládež ten, kdo této vše psal?

A jaké úkoly má tato žakovská organizace? ... jako celek se účastní při hodnocení prospěchu a chování žactva. Pomáhá žákům kteří se opožďují v učení a získává pro úkoly doškolení jak učitele, tak rodiče i Svaz české mládeže, při čemž podporuje kolektivní způsob práce. Zřejmě tento »politický pedagog« pohrdl i Komenským jako fašistou a »studoval« výhradně v novinách jednoho směru!

Žakovská organizace rozvíjí vědomí kolektivní i individuální odpovědnosti... a proto organizuje pracovní brigády... Organizuje společné akce kulturně-politické a společenské, t. zv. žakovská shromáždění, aby odtud žactvo čerpalo kulturně společenské a pracovní pohněty a osvojovalo si způsoby kolektivního života vyspělé společnosti... pečuje o sociální a zdravotní poměry žactva v mezích svých možností...

Je-li základní chybou pedagogické» myšlení chápat dítě jako miniaturu dospělého člověka, co říká o tomto pojetí dítěte jako části člověka, jako stránka, a to nikoliv malého, nýbrž už vyspělého, úplně organizovaného? Tu je jedním z hlavních kořenů toho, že výsledky politické výchovy jsou tak hubené, jak správně konstatuje J. J. k a L. o h n o v á (D n e š k a, č. 9). Ostatně upozorňuje na skutečnost, že se docíluje u studentstva právě opaku a příčinu vidí v tom, že »většina učitelů politické výchovy jsou komunisté, někdy i lidé neznalí středoskolského prostředí. Profesorů jiného přesvědčení politického je málo. A tak se stává, že komunisté za středoskolskými katedrami podléhají svému stranickému nadšení a odporu k jinému přesvědčení«

Ale nehlubším nedostatkem této výchovy je, že si vůbec nepoložila pedagogický ideál, založený na vážné etice. Slovo etika není ani vysloveno, natož aby byl položen nějaký ideový a duchovní základ občanským čtenostem. Jaký je výrobek toho »výchového procesu? Člověk organizovaný, pochovaný do techniky kolektivního života, ne vychovaný, k němu — a tedy nevychovaný. Pro nás je to ovšem truchlivý důkaz, kam až může zabřednout výchova, odpoutaná od křesťanského etlu.

V osnovách je několik dobrých podnětů a námětů, z nichž může dobrá učitelská osobnost něco udělat, ale výchova jako celek je nemožná pojata.

„Světce moderní společnosti...“

Letos je tomu čtyřicet let, co byl v jedné pařížské ulici přejet nákladním automobilem Pierre Curie, jenž společně se svou manželkou několik let před tím objevil radium, tento tajemný prvek, který objevem atomové pumy, zdá se, zahájil novou éru společenského vývoje lidstva. René Sudre v S. F. I. končí svůj článek s tomto vědci slovy: »Připomeneme-li si vědeckou práci tohoto badatele, přičteme-li k tomu jeho osobní vlastnosti lidské: nezištnost, skromnost, prostotu života, nadšení pro pravdu a krásu, pochopíme, že Pierre Curie ztělesňuje světko moderní společnosti, iak si její přal a předstával Renan.« Renan je, jak známo, apoštol Krista, zbaveného božství, a podle toho vypadá též jeho ideál světko: Světko humanity, světko, který pracuje k stále většímu ovládnutí přírody — než však nemůže zabránit, aby se všechny jeho vynálezy na konec neobrátily proti němu i proti lidstvu. Světko moderní společnosti může vynalézt divy světa, může je vynalézt s nečistým úmyslem, prospěti tím všemu lidstvu, lidské dravost se však vždy zmocní plodů jeho práce a zneužije jich. Skutečným obohacením lidstva je dnes a vždycky světko křesťanský, světko, jenž prospívá lidstvu tím že vyzařuje neř lásku. Tě se nikdy nedá zneužít. Ta vždy zasahuje novou lásku. Až se světko moderní společnosti sežkraj se světko věčna, až se Pierre Curie a věční je mu podobní sejkají se svatou Terezičkou od Ježíška, pak, pak teprve snad nastane lepší svět — pak bude svět zralý k druhému příchodu Kristu Dokonavatele. ak.

Kapitalistické nitro

Jest všeobecně známo, jak dovedli kapitalističtí páni umlčovati lidi ducha, když neskákali podle jejich písničky. Zbavili je místa, nouzi a hladem je nechali buď strádat nebo se je snažili tím přivést k lepšímu rozumu. Byl to boj větší-tou marný, krátkozraký, protože idea se nikdy nedá přemoci kýjem ani hladem, boj marný, a přece snad nutný, neboť jenom obětmi mohou ideje žít. Dnes není u nás kapitalistů, přes to však leckteré z těch kapitalistických metod žijí dále, žijí ve vítězích nad kapitalismem, žijí v dělnictvu a v jeho mluvčích.

Jeden příklad: «Lidová kultura» ve své polemice s prof. Cerným, v polemice čistě ideové, filosoficko-literární, přišla také s trumfem, že prof. Cerný je na filosofické fakultě, pro kterou letos v zimě horníci narubali uhlí a že by se mohlo stát, že horníci příště pro tyto účely již uhlí rubat nebudou.

Jaký je rozdíl mezi kapitalistou, který se bojí, aby mu nové ideje nepodřívaly půdu pod nohama a mezi tímto gestem, které zdůrazňuje: My jsme páni!? Když budete chtít filosofovat, musíte napřed jít a musíte si zatopit, abyste v zimě nezmrzli. Ale s uhlím disponujeme my, a když nebudete filosofovat tak, jak se nám to líbí, jak my to uznáváme za správné, nedáme vám nic. — Ze vnějšku se tedy změnil, ale duch je stejný. Proto říkáme pořád: Nezměňte-li a nelepšíte-li nitro člověka, můžete společenské řády měnit každých pět let a bude to přece pořád jedno, ne-li horší.

Přežitek středověku

Pan ministerský předseda přijal dne 23. května t. r. zástupce tisku a informoval je o některých aktuálních otázkách. Podle Rudého Práva mluvil také o našem poměru k Vatikánu a sice takto:

«Poměr Československa k Vatikánu se vyvíjí normálně. Byly navázány diplomatické styky. Poněvadž Československo trvá na své svrchovanosti a nechce dovolit, aby cizí státy zasahovaly do jeho vnitřních poměrů, nemohlo uznat, aby papežský nuncius byl současně doyenem diplomatického sboru v Praze. To je přežitek středověku. Vatikán se rozhodl proto vyslat do Prahy místo nuncia internuncia, který má hodnost vyslanca. Je jim Msgr. Ritter, dobrý znalec našich vnitřních poměrů.»

Dejme tomu, že to pan ministerský předseda skutečně tak řekl, jak jsme to viděli v R. P.

Československo prý nemohlo uznat vaticánského zástupce doyenem proto, že trvá na své svrchovanosti. Pochop, kdo mážes!

Je porušováním svrchovanosti nějakého státu, má-li diplomatický sbor svého doyena?

Porušoval by nuncius jako doyen více naši svrchovanost než na př. anglický velvyslanec jako doyen?

Je vhodnější, aby byl doyenem diplomatického sboru zástupce Vatikánu, jehož stát měří několik hektarů a který nemá zájmy mocensko-politické a hospodářské, nebo má být stařešinou diplomatů velvyslanec politicky nejmocnější velmocí?

Není vhodné, aby doyenem diplomatického sboru v CSR byl nuncius, když je tomu tak ve všech státech, kde je většina katolíků?

Není Vatikán nejstarší mocností v Evropě, která měla své diplomatické zástupce?

S kterou mocností měl český stát v dějinách nejdelsí a nejčilejší diplomatické styky?

A tak bychom mohli klásti desítky dalších otázek.

Proti všem těmto otázkám však stojí odpověď jedna: Je to přežitek středověku. Dejme tomu, že jsem ateista a domnívám se, že je to přežitek, uznávat Vatikán za duchovní velmoc a tvrdit, že nad všemi zájmy hospodářsko-politickomocenskými stojí zákon křesťanské duchovnosti. Ale dejme tomu, že bych kromě ateisty byl také státníkem a měl se vypořádat rozumně se skutečností, jako je 350.000.000 katolíků, kteří se ve věcech víry a mravů podřívají autoritě, již říkají papežství. Pokud bych nebyl ateistou bojovným, snažil bych se, abych s 350 miliony vycházel co nejlépe, poněvadž není k zahození, mám-li pro pro svůj malý stát přátele v Belgii i v Kongu, ve Francii i na Madagaskaru, v Americe i v Číně, v Itálii i v Australii atd.

Rekl bych si možná s husitským králem Jiřím z Poděbrad, že prospívá českému státu, aby vycházel s věcným Římem co nejlépe. A kdyby z Vatikánu přišla nabídka, že bude zřízeno v Praze velvyslanectví, vzhledem k velkému významu tohoto státu i vzhledem k slavným dějinám, pak bych, jak se říká, bral všemi dešti. A kdybych si vzpomněl, jak skvěle se choval k našemu státu papež, když jsme byli všemi spojení opouštěni, jak v době, kdy se Bratislava hemžila cizími diplomaty, měl zástupce Slovenska ve Vatikáně nástupní řeč latinsky, aby se ukázalo, že je pouhým zástupcem slovenského katolického lidu a nikoliv státním diplomatem — pak bych, ač ateista musel přiznat, že je to na mě straně nemístná skromnost, pokud nabídku na zřízení velvyslanectví vaticánského v Praze odmítnu. Neodmítl bych to, i kdybych byl osobně přesvědčen, že je to přežitek středověku.

Ze Svatováclavské ligy

v Praze IV., Hradčanské náměstí 8.

Program poutí do Lurd, La Salleta a ostatních poutních míst bude sdělen, až budou skončena devisová a pasová jednání s úřady.

Tisková akce byla dána provedena v Mníšku. Dobříši, Příbrami, Rozmitále, Přečnici a ve Slivci.

Svatováclavské adorace vyšly znovu v devátém vydání.

Administrativní upozornění. Snažíme se vyhovět přání našich odběratelů a expedovat časopis tak, aby došel na místo určení alespoň v sobotu přede dnem svého vyjití. Nemůžeme ovšem časopis vytisknout oříšší brzo, aby neztratili svou aktualnost a nemůžeme také provádět expedici o zasvěcených svátcích. Prosíme proto, aby v případech, kdy na den expedice případně takový svátek, bylo nám prominuto zpoždění.

Z domova a z ciziny

Závodní rada rozhlasu vydala prohlášení, v němž protestuje proti obvinění, jakoby rozhlas postupoval stranicky. — Taková prohlášení jsou demagogií, protože závodní rada jistě nerozhoduje, jak a co se má vysílat, a bylo by to také nesmyslem, kdyby o tom rozhodovati měla. Pokud víme, zdůrazňuje se stále — i pan Zápatocký to často připomíná — že závodní rada není k vedení podniku, tím méně tedy k vedení rozhlasu. — S největším rozhořčením protestovala zmíněná závodní rada proti demonstraci, která se stala v noci na 23. května před budovou rozhlasu a skončila prý voláním hanby právě pro stranický postup. «Tento útok na místo, které bylo před rokem hlavním bojištěm a mělo by být proto posvátným, považuje závodní rada a zaměstnanci rozhlasu za hrubou urážku světlé památky nejlepších synů národa, kteří tam padli.» Je to podivná logika: Protože v boji o rozhlas padli bojovníci, proto si dnes lidé, kteří tam náhodou jsou, mohou dělat, co chtějí, a když s tím nebude někdo spokojen, prohlásí se za rušitele jednoty a poskvrnitelé světlé památky padlých. — Myslíme, že světlou památku těchto padlých zrazení a poskvrňují více ti, kteří svobodu, za kterou oni bojovali a padli, dnes znovu si vykládají po svém, ti, kteří svobodu chtějí jen pro sebe a druhým ji odpirají pod zástěrou jednoty a jiných dojemných, ale průhledně nepravdivých frází, ak.

Rozsudek nad Frankem a jeho vykonání nepzpůsobilo takový rozruch, jak jsme se v minulém čísle obávali. Noviny o tom mluvily větší- nou až na druhé, třetí stránce, a druhý den již ani zmínky. Díky Bohu za to. Je to nové znamení našeho duševního a duchovního ozdravení. Nacházíme zase sebe. Což ovšem neznamená, že bychom měli se vrátit k naší šedivé «praktičnosti», která se na vše dívá moc rozumně je třeba jen zachovat správnou stupnici hodnot. Nadchnout se, vzplanout, ale jen pro věci, které stojí za to!

Po volbách už nikdo nevzpomíná nejhrůznějších těch trumfů, kterými se některé strany navzájem častovaly V úterý 28. května vypadají noviny náramně šedivé. Nikomu už to nestojí za to vzpomínat, co kdo řekl nebo napsal před deseti lety. Ba ani co řekl před třemi dny. Jedna zásadní věc ovšem stojí i dnes za úvahou: K něžší jako agitátoři komunismu. Bylo jich více jen několik, tři, čtyři, ale i tak je to zarážející fakt. Jak to vysvětlit? — Většinou naivností, úžasnou politickou naivností. Jeden z nich, kterého osobně znám, je člověk tak málo zodpovědný za své činy asi jako Dr. Hácha v letech 1943-45. Byl sice také v Dachau, ale tam dělal šaška, skoro jako uvádědo do cirkusu. Poučení z toho všeho je jenom jedno: Ještě více opatrnosti při výběru kandidátů kněžství, a to, jak po stránce mravní, tak po stránce intelektuální.

České benediktinské kláštery, sdružené v Slovenské kongregaci svatého Vojtěcha, mají společně noviciát, který chtějí být řeckými nebo bratry laiky. Předkládá se dokončené středoškolské studium (maturita) nebo znalost některého řemesla, dobré zdraví, mravní bezúhonnost. Ti, kdo mají schopnosti pro kněžský stav, konají své bohoslovecké studia v Belgii a v Římě na řádových učilištích. K úkolům benediktinů u nás kromě vytváření pospolitosti mnišského života v duchu liturgie a starého křesťanství patří tradiční duchovní správa a studium, zejména otázek náboženských, se zvláštním zřetelem k slovenským zájmům. Kandidáti se mohou rozhodnout před vstupem do noviciátu pro některý z klášterů, jehož chtějí být členy. Je možno se dotázat a hlásiti u představených jednotlivých klášterů v Čechách v Praze-Břevnově, Markétská ul. č. 1, v Emauzích, Praha II., Vyšehradská tř., nebo v Broumově, na Moravě v Rajhradě u Brna, po případě na farních úřadech u sv. Prokopa v Sázavě-Budečci nebo v Polici n. Měti.

Přijmou se pomocné síly na místa vrátného, sluhů a pod. pro benediktinské kláštery. Žádá se doporučení duchovního správce, Nábídka přijímá Správa benediktinského opatství v Břevnově, Praha XVIII., Markétská ul. č. 1.

Řeknete to chlapčům, kteří by rádi kněžství. Ze Kongregace Bratří Největější Svátosti v Českých Budejovicích umožňuje ve svých studijních domech v Písku a v Brně studium nejen hochům normálního věku, ale i značně starším, a to na kněžství i světské. Ať si napíšou o prospekt a přihlásí se na adresu: Petrinum, České Budejovice, Žižkova 14.

Nové studentské tábory a ozdravniny o letošních školních prázdninách budou ve prospěch studentstva

Stará Boleslav jubluje

Letošního roku, dne 19. května, vzpomínala Stará Boleslav 900. výročí vysvěcení kostela sv. Václava a založení své kolegiální kapituly, nejstarší to (jak tradice tvrdí) kapituly v Čechách. Bylo to na svatodušní pondělí dne 19. května 1046, kdy ve Staré Boleslavi, nepochybně za přítomnosti členů knížecí rodiny a předních dvořanů, vysvětil pražský biskup Šebif památný kostel na místech, kde kdysi pod rukou vrahů skonala sv. kníže Václav. Kronikář Kosmas sice ve své České kronice vykládá založení basiliky sv. Václava ve Staré Boleslavi a tamní kolegiální kapituly jako čin pokání, uložený knížeti Břetislavu I. a pražskému biskupu Šebifovi papežem za škody spáchané od Čechů v Polsku při výpravě v letech 1038 a 1039, avšak řada dalších okolností nasvědčuje spíše výkladu jinému. Založením kostela sv. Václava, tedy světe, jemuž Čechové děkovali za své osvobození z moci polských okupantů v roce 1044 a jehož prokazatelně na svých mincích vzpomínali otec a strýc Břetislavův, Jaromír a Oldřich chtěla knížecí rodina svému ochránci poděkovat za šťastný úspěch výpravy, k jejíž kořisti náleželo posvátné tělo druhého pražského biskupa sv. pěti bratří mučedníků, mnichů to, kteří se stali obětí polských pohanů na počátku 2. tisíciletí po Kristu. Většina ostatků sv. pěti bratří byla uložena ve Staré Boleslavi, kde kaple sv. pěti bratří za hlavním oltářem u sv. Václava a nádherný zlatý relikviář připomínají počátky kostela a kolegiální kapituly před devíti věky! Kež tato kapitula, jedna ze tří kapitul, založených vladaři rodu Přemyslova na půdě starých knížecích hradů, jež přetrvávaly všechnu nepřítelů věků, rozkvétá i v dobách budoucích ke cti a slávě sv. Církve i země české.

tuální. Běda, pojí-li se chabost rozumová s třítnovostí mravní. V dobách, jako jsou naše, dochází pak k pohoršení a katastrofám. — A jest osudem kněze, že vlastním pádem strhuje vzdýčky mnoho jiných.

30.000 hochů a dívek a 20.000 skautů oslavovalo 12. května v Paříži den vítězství slavnou mší sv., kterou sloužil kardinál arcibiskup pařížský, pod širým nebem na velkém stadionu. Ministři Bidault a Michelet se svými manželkami byli také přítomni a přijali sv. přijímání, které rozdělovalo 60 kněžím! Byla to t. zv. mše sv. dialogovaná, při níž se přítomní modlí mešní modlitby a odpovídají celebrantovi. Lector, předčítatel, četl při tom francouzsky introit, epistolou a evangelium. — Naše mládež by měla také uvažovati o takových hrdých významných své křesťanské a katolické víry.

U příležitosti Týdnu matek připomněl kardinál Suhard, arcibiskup pařížský, blahodárnou vhodností těchto slavností a blahopřál srdečně všem, kteří se o ně zasloužili. «Jsme úplně zajedno s vámi a prosíme vás, abyste ze všech svých možností nadále sledovali svou činnost, směřující k upevnění a rozkvětu rodinného života. Činíme to ovšem s jednou výhradou: Dbejte, abyste mateřství a jeho význam nechápali nesprávně. — Kdyby totiž někdo velebil důležitost matky jen pod zorným úhlem její plodnosti, musil bychom proti tomu protestovat, a to ve jménu důstojnosti ženy. Ono hledisko plodnosti nelze pouštět se zřetele, číselný vzrůst národa je na něm závislý, nesmí se však při tom zapomenout, že matka je především lidská osoba — to znamená něco nezávislého — že z ní nelze činit pouhý prostředek, mající sloužiti státu.» Kardinál pak dodal, že Panna Maria zůstává vždycky vzorem a ideálem ženy. Konečně vyzývá věřící k všemožné podpoře rodinných sluzení, která mají za účel vrátiti matce první místo v rodině.

mládež zpívá. Dne 29. dubna 1946 uspořádal pěvecký Karlovský sbor v sále »Besedy« v Karlině, řízený jeho osvětleným a obětavým dirigentem p. prof. Jiř. Pomahačem, svůj jarní samostatný koncert. Pěkně sestavená pásma písní, zahájena chorálem »Svatý Václave!«, vyzpíval KS svými svěžími hlasy velmi působivě. Všem přítomným se zpěv sboru i solistek líbil a ocenili píli a námahu p. dirigenta. Hlučný potlesk byl odměnou mladým nadšeným srdcím.

Dr. Veselému: Oni by asi řekli, že se tehdy jinak jednat nemohlo, že byl zkrátka k takovému jednání přinuceni a mimo to by asi dodali, že beztoho vyměnili osoby. Z těchto důvodů nechci začínat takové osobní debaty.

Zřizeny Ústředím katolické Charity za součinnosti Ústředí katolického studentstva. Tábory, pro které Charity poskytl své budovy, tek i celé vybavení, budou »tovary« v pohraničních krajích a budou určeny jak pro studenty a studentky středoškolské, tak pro akademiky a akademiky. Pohyb v táborech je určen do dvou turnusů. První bude uspořádán ve dnech 7. až 27. července, druhý od 4. do 24. srpna. — Podrobné informace všem studentským zájmemům podá Studentský odbor Katolické Charity v Praze III., Pětkostelní č. 13.

Prázdninový pobyt studentům nebo uřednicím bude umožněn pěti Charity v Ústavu Katolické Charity v Ústí nad Labem. Jde o ústav, který je moderně zařízen a vybudován. Účastníci se naskytá možnost vyletět do Českosaského Světcarska stejně jako do překrásného okolí města Ústí. Pobyt bude umožněn na celé prázdniny nebo i jen na část prázdnin. — Přihlášky přijímá Arcidiecézní svaz Charity v Praze III., Sněmovní ul. 13.

EXERCICE

Turnov. 23.—26. června pro studentky a dívky od 14 let výše. 26.—29. června pro studenty a jinouch od 14 let výše. Začátek vždy uvedeného dne v 5 hod. večer. Zakončení uvedeného dne ráno. Přihlášky přijímá — do 20. června — správce exercičního domu Sester sv. Kříže v Turnově, Ul. 28. října 594.

Hradec u Stoda u Plzně. Exercicio pro kněze: od 5. srpna večer do 9. srpna a od 19. srpna večer do 23. srpna. — Exercicio pro ženy a dívky: 1. od 12. srpna večer do 16. srpna. 2. od 2. září večer do 6. září. 3. od 9. září do 13. září. 4. od 16. září do 20. září. 5. od 23. září do 27. září. — Přihlášky přijímá Ústav Zdislava v Hradci u Stoda u Plzně. — S Plzní je dobré vlakové spojení.

Ještě chrámová hudba

Jeden duchovní pastýř nám zaslal toto své mínění o liturgickém zpěvu a hudbě. (Byl podnicen k tomu článkem o tomtéž předmětu z předmin. čísla.)

Je nesmyslem, jestliže některý kůr chce mermomocí provádět třeba i za ubohého obsazení t. zv. chrámovou hudbu. Když jsem před 9 lety opustil Prahu, získal jsem předtím dojem, že na mši sv. zpívané za spoluúčinkování chrámových sborů bývala obvykle nejmenší účast věřících. Jenom známější kůry, ohlášené produkce a známí sólisté přilákali více lidí. Ale to byla účast k vůli člověku a ne pro Boha. Nesmíme si myslet, že slavnými produkcemi chrámové hudby získáme někomu pro věc Boží. Naopak je nutno, aby každý hlasem schopný katolík se spoluúčastnil svatě oběti. Jenom na něm nechťejte, aby z této touhy chodil na chrámovou kruchtu a tam účinkoval při mši opus X. Nepěstujte tento kůrový druh hudby za každou cenu. Tam, kde to vyplyne samo sebou, z touhy srdce, tam to občas máme. Ale ne vždy, nýbrž občas a v obsazení, jež by neslo kritiku. Ale dejte věřícím laikům jinou možnost. Buďte poslušni sv. Otců a zavazdějte všude lidový zpěv chorálního Ordinarie s odpověďmi. Je škoda, že prvenství v zavězení tohoto zpěvu urval Praze venkov. Chce-li plně pozhánání. Boží, můžeme si dovolit neposlouchat? Nečiní věřící nejsou věřící. Kež brzo není kostela, kde by věřící nebyli jedna mysl a jedno srdce s knězem při svatě liturgii. A pak nechťejte soutěžit s civilními sbory, vždyť se to vůbec neslučuje s pokorou bohoslužby. Když by se někomu nelíbila prostota, pokora a lidovost zpívané mše svatě, čpčete ho přilákat k Církvi orchestrem, chrámovým sborem a pod?

Velký mecenáš - prostý dárc

Před měsícem s nevelkým hlukem proběhla novinami zpráva, že zemřela žena praktického lékaře dr. Moučky a že oba tato manželé byli dlouholetými a velkolepými mecenáši lékařské fakulty Karlovy university Dalí velice mnoho: již v prvních letech okupace dali 14 milionů na zřízení lékařské akademie. Dalí i budovy, dali nemovitý majetek. Bylo to velkolepé mecenášství pokud jde o hmotnou velikost darů. Kromě toho, již od let, přicházel rok co rok dr. Moučka na interní kliniku a nosil veliké obnosy pro studentská stipendia a studentské podpory; jednou sto tisíc, jindy desítky tisíc.

Jaký měl podnět? Zemřela jim jediná dceruška na tuberkulosu. Neměli se o koho starat, než o sebe. A starali se tedy o ty, kteří by se, jako lékaři uměli dobře vyškolit a starat se pak o to, aby neumíraly, snad zbytečně, děti jiných rodičů. Aby nebyla zbytečně rozmnožována bolest jiných. Není třeba slov: je to krásná ušlechtilost. A pravým podnětem je ušlechtilost ducha tak bratrská, tak bliženecká, že až zatrne v srdci.

Byly to tedy velké a krásné dary. Byly dány z nejušlechtlejších lidských motivů. Ale to nejhlubší je, jak byly dány: prostě:

Po prvé přišel dr. Moučka k jednomu profesoru lékařské fakulty a tak mimochodem a skoro rozpačitě vytahoval balíček akcie za sto tisíc a řekl, že je to na stipendia pro mladé lékaře. A dost. Pak každým rokem přinesl ještě peníze, aby byly dány nějakému mladému lékaři k lékařskému badatelskému studiu. Ten se šel dárci potom poděkovat. A přišel do velmi skromné tiché rodiny. Čekal ho však maminkovský svátečně naplněný stůl s rodinnými maminkovskými dobrotami, aby se chlapec najedl. Taková to byla samozřejmost, která šla až do maličkosti. Zde se dávalo ve velkém i v malém; zde se dávalo štědře. Zde byla láska a nic než láska, láska, která vyrostla jako květ z lásky pohřbené.

Takto vstalo z mrtvých obolené lidské srdce. Nevíme, jsou-li a byli-li, dnes dočasně a jenom zde, rozdělení manželé Moučkové podle matriky katolických křesťanů. Nejhlubší kultura křesťanství tu však je: příklad k následování ve vnitřní velikosti a důslednosti křesťanského pojetí pospolitosti světa i příklad pro jedinecké lásky.

Jak má za tento čin poděkovat Karlova universita, jak všichni, kteří s lékaři, byli podělení spolu, jak my? Věru, zde cítíme malichernost pompy a právu odplatu v modlitbě R. V.

FILM

Třída Ad — vhodné i pro mládež.

Velký přelom. Ruský. Rozhodující fáze světové války — boj o Stalingrad — je podána v tomto filmu po stránce strategické. Velká část děje odehrává se ve stábu stalingradského úseku. Skvěle charakterní studie ruských velitelů i řádových vojáků. Ústřední postava — hlavní velitel — vítězí svou genialitou. Zdrážením známých sovětských podíl na válečném vítězství. I.

Kamenný květec. První sovětský film z dražských ateliérů. Námět tohoto pěkného pohádkového barevného filmu zachycuje typické rysy prostého ruského člověka. Jeho cit umělecký, srdečnost a současně i houževnatost v práci. I.

Třída B — filmy s určitými závadami.

Belita tančí. Americká revue či taneční umělkyní Belitě. Kromě vynikajícího umění Belitě nic nového. Lehkomyslné míchání tance a války se trapně dotýká Evropanů, kteří válku prožili zblízka. III.

Třída C — filmy s určitými velkými závadami, pro které nelze je doporučit.

Den začíná. Francouzský film známého režiséra M. Carnea o posledních hodinách vraha, který se zabarikádovuje před policií ve svém bytě. Vzpomíná si na historii a pohotky, které vedly k vraždě. Vidá pak bezradnost svého postavení, končí sebevraždou. Zoufalství světa bez víry a bez mravní síly je shrnuto v této ponuré tragédii. Dojem negativní, deprimující, bez naznačení jakéhokoliv světlého východiska. II.

Vzácná příležitost. Pro rostoucí nebezpečí z prudkých náletů, byli němečtí vetřelci nuceni umístiti v tak vz. protektorátu velká filmová zařízení, která pak po revoluci zde zůstala. Francouzský časopis »La tribune des nations« k tomu poznamenává, že nejde jen o kinematografický materiál, ale též o bývalé zakazníky Německa, kteří se nyní budou obraceti na Prahu, a že Československo má možnost zaplaviti zitra svět velkým množstvím nových filmů. I kdyby byla tato zpráva jen z části pravdivou, jedno je jisté, že se nám skutečně dnes naskytá v dějinách filmové produkce jedinečná příležitost. Film je jedním z mála našich výrobků, které na zahraničním trhu budou jistě schopny vážné konkurence. Povšimnouti si této okolnosti a vyvoditi z ní praktické důsledky je naší národní povinností, což jak doufáme, je na směrdatných místech celkem známo, a my bychom dalším rozбором této myšlenky překročili účel a poslání tohoto listu. Měli bychom však s našeho hlediska jednu významnou připomínku. Pálí bychom totiž československému filmu, aby jako se mu určité podaří nahraditi německou filmovou technickou kvalitou, doplnil tuto svoji dobrou pověst tím, že s vývozem zdravých ideí a dobrého umění, nabradí zřádací ideovou napří nacistických filmů vznešenými zásadami křesťanské etiky a z ní plynoucími mravními příkazy opravdové demokracie. K tomu cíli jsme připraveni kdykoliv k upřímné spolupráci a věřime pevně, že k ní jednou určitě dojde. dos.

Dobrovolné příspěvky na vydávání časopisu jsou vítány a budou pokud si to dárcé vslovně ozakážou kvitovány.

Vychází s církevním achválením.

Vydává Svatováclavská liga v Praze IV., Hradčanské nám. 8. — Telefon 617.70. — Redakce a administrace tamtéž. — Vychází první a třetí neděli v měsíci. — Pošt. spojitelná Praha 208.401. — Řídí P. Adolf Kajpr T. J. s redakčním kruhem. — Odpovědný redaktor Josef Kozák. — Předplatná na půl roku 20 Kčs, na celý rok 40 Kčs (s poštovným). Používání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů. — Dohledací pošt. úřad Praha 10. — Vytiskl Zlivotisk v Praze XII.